International Online Journal of Educational Sciences, 2013, 5 (2), 452-461

iojes
www.iojes.net

International Online Journal of Educational Sciences

ISSN: 1309-2707

Turkish Literature Education through the Facebook

Ahmet Benzer[1] and Gamze Gül[2]

[1]Marmara University, Ataturk Education Faculty, Turkish Education Department, Turkey; [2]Marmara University, Institute of Turkic Studies, Turkey.

ARTICLE INFO

Article History:
Received 13.10.2012
Received in revised form
05.11.2012
Accepted 15.11.2012
Available online
05.08.2013

ABSTRACT

Among the areas that the internet is worldwide used for comes social media first. Social Sharing sites are preferred for many purposes mainly for communication and friendship. Answers to the question "Could any education activity be arranged on Facebook?" have been investigated. In this direction, in order to define high school students' most preferred social sharing sites and their thoughts on education delivered on social media, open ended questions have been asked to the students. Furthermore, one group prosttest experimental pattern has been resorted in this survey. Thus, sharings about 3 literature persons have been made and a literature group has been formed on an already existing account. At the end of the survey, it has been seen that although students consider facebook as a recreational site, they don't stay unresponsive to the sharings, they add to them via various likes and comments.

© 2013 IOJES. All rights reserved

Keywords:
Internet, social media, Facebook, literature, communication

Extended Summary

Purpose

Istatistics show that 73% of the educators complains about student's lack of interest. This finding is contradictory to students' interest in technology. At the same time, 54% of the students don't regard lack of interest as a handicap and 41% of them define handicaps as trivial things. To sum up, students are eager, teachers aren't. It is going to be investigated whether this information will be effective in learning and incentive in an activity which is designed in relation to students' interests

Sub problems of the survey has been formed in the following way:

1. What are high school students' opinions of internet and social media
2. What are high school students' opinions of education on internet and social media?
3. Can a topic in Turkish Literature be taught via an account on Facebook?

Can lessons be taught by creating an account on Facebook and interacting with students closely?

Method

The survey is designed in screening model. Screening model is the approach which aims to depict a past or present event just as it is. Case, person or object which are subject to the survey are tried to be

[1] Corresponding author's address: Marmara University, Ataturk Education Faculty, Turkish Education Department.
Telephone: +90 505 453 39 40
Fax: +90 216 338 80 60
e-mail: abenzer@marmara.edu.tr

© 2013 International Online Journal of Educational Sciences (IOJES) is a publication of Educational Researches and Publications Association (ERPA)

defined in their own conditions and just as they are (Karasar, 2009). In compliance with this model, a survey consisting of 12 open ended questions has been directed to the students in written form. Besides, the only group posttest in the semi experimental models has been used. Predicting variable is application activities and predicted variable is student interests.

The sampling of the survey consists of 48 students in total from two high schools in İstanbul (25+23) in 2011-2012 education year. Facebook sharings has been recognized by 365 persons in the friend list. The Facebook group is formed by 43 students out of 65 students who are taught in the high school

Finding

Findings are prepared in three different titles in the forms of Internet usage, survey outcomes heading for identifying opinions on teaching via internet and the presentation of the two different Facebook applications' data.

Students have been asked the question "Do you think internet's educational use will be effective?" and 83,3% of the students have answered *yes*, 10.4% have answered *maybe*, 6,3% have answered *no*. In order to verify this question, another question "Do you use Internet for educational purposes?" have been asked and 87,5% of the students have answered *yes*, 12,5 %have answered *no* and they have added *for homework, lessons and occupational sources "* to the "How" section. Students have been asked the question "Do you have examples coming to your mind when you hear education on the internet" and they have answered "Vitamin, course videos, online courses and Uzman TV". To the question "Will you be interested if educational activities are carried out on social sharing sites" %70,8 of the students have responded *no,* 25% have responded *yes* 12,5% have responded *sometimes* %2,1 have responded *maybe.* Finally students are asked the question "Is your school or our teachers supportive to your educational internet use? What is being done?. To this question 60,4% of the students answered *yes,* %29,2 of them have answered *no* and 10,4% have answered *I don't know.* Those who say *yes* have given answers as to the fact that they have been informed.

Conclusion and Discussion

At the end of the survey, it is established that the internet is used by all of the students (100%) permanently (85,4% of them everyday). Mazer, Murhpy and Simonds (2009:181) stated that Facebook provides the chance to enable student participation, increase students' motivation, create effective learning and class atmosphere stated it has very benefits to the students as a technological device of today. About the conception whether internet is useful or not useful, the idea that it is useful prevails among the students (95,8%). Home use is preferred as the basic use place (93,8 home users 6,3% different locations). While most of the students use internet for games and *recreation* (54,2), another group of students have stated their purpose of use as *homework, course, getting information, researching* (41,7%)

One of the most important findings of this survey is that students don't want to get education on Facebook, which they use most. They have stated their opinions of the fact that the education they get in the school or in the private courses is enough and Facebook should stay as their recreation place. Additionally, that education that is given there cannot be used properly and that it cannot be handled carefully are among the views (%60,4 students). Hew (2011) found that very few of the students use Facebook for educational purpose in his study in Singapore. It was found in Kayri and Çakır's survey in 2010, that students have medium level attitude as for educational purpose. This rate which is intended for Facebook's educational purposes, which renews itself fast and provides different game options, has diminished more and in 2012.

Facebook Üzerinden Türk Edebiyatı Eğitimi

Ahmet Benzer[1] ve Gamze Gül[2]

[1]Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, Göztepe, Kadıköy, İstanbul, Türkiye; [2]Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Göztepe Kadıköy, İstanbul, Türkiye.

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihçesi:
Alındı 13.09.2012
Düzeltilmiş hali alındı 05.11.2012
Kabul edildi 15.11.2012
Çevrimiçi yayınlandı 05.08.2013

ÖZET

Dünya çapında internetin en çok kullanıldığı alanların başında sosyal medya gelmektedir. Sosyal paylaşım siteleri, başta iletişim ve arkadaşlık olmak üzere pek çok amaç için tercih edilmektedir. Araştırmada "Facebook üzerinden bir eğitim etkinliği düzenlenebilir mi?" sorusuna cevap aranmıştır. Bu doğrultuda ortaöğretim seviyesindeki öğrencilerin en çok kullanmış olduğu sosyal paylaşım sitelerini ve sosyal medya üzerinden yapılan bir eğitime karşı düşüncelerini tespit etmek için öğrencilere açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Ayrıca araştırmada tek grup sontest deneysel desen kullanılmıştır. Böylece Facebook'ta var olan bir hesap üzerinden 3 edebi şahsiyet hakkında paylaşımlar yapılmış ve bir tane de edebiyat grubu kurulmuştur. Araştırma sonucunda öğrencilerin her ne kadar Facebook'u bir eğlence yeri olarak görseler de yapılan paylaşımlara tepkisiz kalmadıkları, çeşitli beğeniler ve yorumlarla katkıda bulundukları görülmüştür.

© 2013 IOJES. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler:
İnternet, sosyal medya, Facebook, edebiyat, iletişim.

Giriş

Teknoloji dünyasının en hızlı gelişen iletişim aracı internettir. Wang, Luo, Gao ve Kong (2012: 2007)'a göre son birkaç on yılda internet insanların çalışma, oyun, öğrenme ve iletişim kurma yollarını değiştirmiştir. Bu durum internetin insanların günlük yaşamları üzerinde etkilerini araştırmaya dönük araştırmalarla tespit edilmiştir. Türkiye'nin ilk internet bağlantısı 1993 yılında 64 kbps kapasiteli kiralık hat ile ODTÜ'de gerçekleştirilmiş olup Türkiye'nin ilk internet siteleri Ege Üniversitesine ve ODTÜ'ye aittir.

İnternet bugün her alanda, her türlü konuda çeşitli siteleri içinde barındırmaktadır. Bunlardan en yaygın kullanılanlardan biri de sosyal paylaşım siteleridir. Özellikle belli bir yaş grubu zamanının büyük çoğunluğunu sosyal paylaşım sitelerinde geçirmekte ve iletişimini bu siteler üzerinden gerçekleştirmektedir. Sosyal paylaşım sitesine dair pek çok tanım yapılmaktadır. Bunlardan biri http://www.socialmediatr.com/ adresinde şöyle yer almaktadır: "Bireylerin sınırlı bir sistemde dışarı açık ya da yarı açık bir profil oluşturmalarına; aynı sistem içinde bağlantıda oldukları diğer kullanıcıların profillerini listelemelerine kendilerinin ya da sistem içerisindeki diğer kullanıcıların oluşturdukları bağlantı listelerine bakmalarına ve takip etmelerine imkan veren web tabanlı servisler.". Bu tanımdan anlaşılacağı üzere sosyal medya adı altında oluşturulan kişiye özel sayfalar istenirse tamamen başkalarının görebileceği veya sınırlı olarak izlenebileceği bir özellik taşımakta ve dolayısıyla da sizlerin de başkalarını tamamen veya sınırlı olarak izleyebileceğiniz bir iletişim ağıdır.

Sosyal paylaşım sitesi denince akla ilk gelenlerden birisi Facebook'tur. 2004 tarihinde Harvard Üniversitesi öğrencisi Mark Zuckerberg tarafından kurulan *Facebook* öncelikle Harvard öğrencileri için kurulmuştur. Daha sonra Boston civarındaki okulları ve ilk sene içerisinde de ABD'deki tüm okulları kapsamıştır. 11 Eylül 2006 tarihinde ise Facebook bütün e-mail adreslerine, bazı yaş sınırlandırmalarıyla açılmıştır. 2012 Mayıs itibariyle dünyada 1. sırada Facebook, 2. sırada Youtube ve 3. sırada Twitter… kullanılmaktadır. Facebook'un dünya çapında, 2012 yılının ilk çeyreğinde 900 milyon kullanıcıya ulaştığı görülmektedir. Türkiye'de bu sayı 30 milyon civarındadır. (www.socialbakers.com/facebook-

[2] Sorumlu yazarın adresi: Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, Göztepe, Kadıköy, İstanbul, Türkiye
Telefon: 0 505 453 39 40
Faks: 0 216 338 80 60
e-posta: abenzer@marmara.edu.tr.

statistics/turkey). Facebook ile Türkiye ve dünya çapında milyonlarca kişiye anında ulaşmanın, görüntülü haberleşmenin, video ve fotoğraf paylaşmanın, çeşitli bilgilere ulaşmanın kolaylığı kullanıcı miktarını çok yüksek rakamlara taşımıştır.

www.facebook.com adresine giderek siteye ücretsiz üye olunmaktadır. Üye olduktan sonra istediğiniz bilgiyi oluşacak olan facebook sayfanıza yüklemeniz mümkündür (Smith ve Kidder 2010: 492) ve bazı gizlilik ayarlarını yaparak kendi bilgilerinizi sadece arkadaş olduğunuz kişilere açabilirsiniz. Facebook'ta varlığınızı arayan birinin hangi bilgilerinizi görebileceğini ayarlamak da kişinin elinde. Arama bölümünden bulmak istediğiniz kişilere ulaşılabilir ve arkadaş olma isteği gönderilebilir. İstenilen fotoğraf, videoya ve yazıyı ekleyip paylaşılabilir. Burada da arkadaş listesinde kimlerin görmesini isteyip istemediğine karar verme hakkına sahip olunmaktadır. Ayarlar kısmından bunlar da düzenlenebilir. Arkadaşlık isteği gönderen kişiyi tanımayan hesap sahibi için *isteği reddet* ve *istek göndereni engelle* seçenekleri mevcuttur. Kişinin kendisine ait bir sayfası (profil) bulunmakta ve kendi paylaşımları, eklediği her şey orada sıralı olarak gözükmektedir. Bu sayfada paylaşım yapılan kısma *duvar* denmekte ve bu duvara *ayarlar* kısmında açık olarak ayarlanmışsa herkes ya da ekli olan arkadaşlar tarafından bir şeyler yazılabilmektedir. Kişi isterse bunu sadece kendine özgü hâle de getirebilir. Üyenin, diğer arkadaşlarının beğendiği sayfaların paylaşımlarını görebildiği bir ana sayfa vardır. Burada paylaşım tarihi sırasına göre haberler, kişilerin iletileri, fotoğrafları paylaşıma açılan her şey görülmektedir. Bu paylaşımların altında yorum yapmak, beğenmek ve bunları başka kişilerle paylaşmak için çeşitli kısımlar bulunmaktadır. Böylelikle paylaşımlar altında kişiler fikirlerini yazabilir, bu paylaşımları daha geniş kitlelere yayabilir.

Paylaşımlara dahil edilmek istenen kişilerin isminin paylaşıma yazılmasıyla kişi ayrıca paylaşımlarında istediği kişileri etiketleyebilmekte, böylelikle paylaşımların o kişilerin kendi sayfalarında da görülmelerini sağlayabilmektedir. Kullanıcılar kendi ilgi alanları ile ilgili grupları kendileri oluşturabileceği gibi oluşturulmuş ve herkese açık sayfaları beğenerek gruplara katılabilir ve takipçi olabilirler. Böylelikle paylaşılan bilgiler takipçilerin ana sayfasında gözükebilmekte ve bu şekilde yüzlerce kişiye ulaşılabilmektedir. Ayrıca sitede sohbet imkânı da söz konusudur. Arkadaş listesindeki kişiler ile çevrimiçi olarak, anlık mesajlaşabilmektedir.

Selwyn (2009: 171)'nin yaptığı araştırma Facebook öğrencilerin kimliklerini tanımladıkları, değerleri anladıkları, öğrendikleri rolleri uygulama imkânı buldukları etkileşimli bir alan olup öğrencilerin ait oldukları kültürleri öğrenmelerini sağlayan resmi olmayan çok önemli bir sitedir. Sashittal ve Sriramachan dramurthy (2012: 495) 18-25 yaş aralığı üzerinde yaptığı araştırmada Facebook kullanıcılarının üç istek etrafında motive edildiğini tespit etmişlerdir: 1. Başkalarının yaşamlarını izleme, 2. Kendileri için ayrı bir kimlik oluşturma, 3. Kendine hayran şekilde davranma. Nadkami ve Hofman (2012: 243) Facebook kullanıcılarının bu siteyi kullanma amacını iki maddeye indirgemiştir. Yazarlara göre öncelikli olarak ait olma ve kendini sunma ihtiyaçları tarafından motive edilmiştir. Kendini sunmada öz yeterlilik, öz güven, utangaçlık, kendini beğenmişlik, gerilimleri kendine sunmada etkili olurken ait olma için yalnızca demografik ve kültürel değerler etkili olur. Pempek, Yermolayeva ve Calvert (2009: 236) yaptıkları araştırmada öğrencilerin % 85'inin Facebook'u iletişim amaçlı kullandıklarını tespit etmiştir. Buna rağmen Skues, Williams ve Wise (2012: 2414)'in yaptıkları araştırmada insanların Facebook arkadaşları ne kadar çok ise yalnızlık seviyeleri o kadar fazla olduğu tespit edilmiş.

Selwyn (2009: 157) Facebook gibi sosyal paylaşım siteleri eğitim toplulukları içerisinde son yıllarda incelenmekte ve tartışılmakta olduğunu belirtir. Eğitimciler her ne kadar geleneksel eğitim bakış açısıyla meşgul olan insanları rahatsız etse bazı uygulamaları insanları korkutsa da sosyal paylaşım siteleri ile öğrencilere ulaşmada övmektedirler. Philips, Baird ve Fogg (2011: 2)'a göre eğitimciler, geleneksel anlamda öğrencilerine başkalarına uygun davranışlar göstermesi hususunda yardımcı olur. Bugün ise çevrimiçi davranış ve dijital vatandaşlık şeklinde genç insanlarla daha uzun iletişim kurmanın bir parçası olarak eğitimciler sosyal medyayı kullanmaktadırlar.

Selwyn (2009: 171) Facebook'u 21. yüzyılın kendisine yönelik içinde hem olumlu hem de olumsuz düşünceleri barındıran evrensel bir ürün olan en önemli öğrenme teknolojisi olarak tanımlamıştır. Munoz ve Towner (2009: 4-5)'a göre Facebook üzerinden öğrenciler ve öğretmen için önemli pedagojik avantajlar katkı sağlayabilir. Dolaylı yoldan Facebook öğrencilerin öğrenme yeterliliklerini ve öğrencilerin diğer öğrencilerle iletişim kurmalarını sağlayarak bir öğrenme topluluğu oluşmasını sağlar. Mazer (2007)'e göre Facebook

kullanan öğretmenin öğrencilerin öğrenmeleri üzerinde olumlu etki bıraktığı ve öğretmenin Facebook kullanımının öğrencileriyle aralarındaki olumlu ilişkiyi destekleyici bir unsur olarak algılandığını ifade etmiştir (Akt. Roblyer ve diğerleri 2010: 136). Badura ve Vygotsky gibi eğitim teorisyenleri öğrenmede etkileşimin rolünün önemini belirtmişlerdir. Bu anlamda Facebook öğrenci-öğretmen ve öğrenci-öğrenci etkileşimini sınıf içerisinde yeteri kadar sağlanamayan iletişimi geliştirmede kullanıcı dostu ve yaygın bir teknolojidir (Çolaklar 2012: 49). Bir öğretmen önemli bir şeyi paylaşmak istediği bir öğrencisini sınıfta aramak yerine ona Facebook'tan bir şeyler yazması, konuşması daha kolay ve daha hızlıdır (Bosch 2009: 194). Romanya'da 300 öğrenci üzerinde yapılan bir araştırmada öğrencilerin % 70'i Facebook'un bilginin desteklenmesi adına ucuz bir yol olduğuna inandıkları tespit edilmiştir (Grosseck, Bran ve Tiru 2011: 1429).

İstatistiklerine göre eğitimcilerin % 73'i öğrencilerin ilgi eksikliklerinden yakınmaktadır. Bu bulgu öğrencilerin teknolojiye olan ilgileriyle başa baş zıttır. Aynı zamanda öğrencilerin % 54'ü ilgi eksikliğini bir engel olarak görmemekte ve % 41'i de engelleri çok küçük bir şey olarak tanımlamaktadır. Özetle; öğrenciler istekli, öğretmenler isteksiz (Roblyer ve diğerleri 2010: 134). Bu bilgilerin öğrencilerin ilgileri doğrultusunda hazırlanacak bir etkinliğin öğrenme ve isteklendirme hususunda etkisi olup olmayacağı araştırılacaktır.

Türk Edebiyatı ve İşleniş Şekilleri

Edebiyat, derin hisler uyandıran duygu, düşünce ve hayallerin dil aracılığıyla güzel, etkili ve belli bir şekil içerisinde anlatımıdır (Güzel, Torun, Bilkan ve Demir 1997: 14). Bu şekilde bir tanıma sahip olan edebiyat çağdaş eğitimin önemli merkez noktalarından biridir; çünkü edebiyat eğitimi, bireyin kendisini geliştirme, başkalarıyla iyi ilişkiler kurabilme, kendisini başkalarına ifade edebilme, kendisiyle ve çevresiyle barışık bir şekilde yaşamasını sağlama gibi özellikler bakımından bireysel gelişime katkıda bulunan önemli bir eğitim alanıdır (Güzel 2006). Cumhuriyetten 2005 yılında yeni öğretim programı gelene kadar Türk edebiyatı dersi, dilbilgisi ile aynı ders içinde anlatılmaktaydı. Bu öğretim programına göre Türkçe ve edebiyat öğretimi ile ilgili orta öğretime iki ders konulmuştur: "Türk Edebiyatı", "Dil ve Anlatım" (Dursunoğlu Tarihsiz).

Edebiyat eğitiminde verilmek istenenler çeşitli yöntemlerle öğrenciye sunulur. Öğrencilerin bakış açılarının geliştirilmesi adına türler arası karşılaştırma tekniğinden yararlanılarak (Güzel 2006) bir metin seçilip onun tiyatro veya roman hali arasındaki benzerlikler incelenir. Ayrıca Türk edebiyatını anlatırken öncelikle kronolojik bir sıra izlenmelidir; çünkü öğrenciler Eski edebiyatı bugünkü şartlarda düşündüklerinde anlatılmak isteneni pek kavrayamamaktadırlar. Bunları kavram haritası şeklinde sunmak etkili olacaktır. Tarihî olayların ve olguların, edebî şahsiyetlerin ve edebî eserlerin de kavram haritaları çıkarılırken zaman ilgisinin kuvvetle belirtilmesi gerekmektedir; içinde bulundukları tarih ve sanat dokuları verilmelidir (Çiftçi 2003: 74).

Araştırmada öğrencilerin sosyal medya hakkındaki görüşleri ve eğitimde sosyal medyanın kullanıma dönük bir etkinlik amaçlanmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın problem cümlesini "Sosyal medya üzerinden eğitim yapılabilir mi?" oluşturmuştur. Araştırmanın alt problemleri şöyle şekillenmiştir:

4. Lise öğrencilerinin internet ve sosyal medya hakkındaki görüşleri nelerdir?
5. Lise öğrencilerinin internet ve sosyal medya üzerinden eğitim hakkındaki görüşleri nelerdir?
6. Facebook'ta var olan bir hesap üzerinden Türk Edebiyatında bir konu anlatılabilir mi?
7. Facebook'ta bir grup kurup öğrencilerle yakın etkileşim kurularak ders anlatılabilir mi?

Yöntem

Araştırma Deseni

Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Tarama yöntemi geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2009). Bu modele uygun olarak öğrencilere 12 soruluk açık uçlu bir anket yazılı olarak yöneltilmiştir. Ayrıca araştırmada yarı deneysel

modeller içerisinde yer alan tek grup sontest model kullanılmıştır. Buradaki yordayıcı değişken uygulanan uygulama etkinlikleri, yordanan değişken ise öğrenci ilgileridir.

Katılımcılar

Araştırmanın örneklemini 2011-2012 öğretim yılında İstanbul ilindeki iki liseden (25+23) toplamda 48 öğrenci oluşturmaktadır. Facebook üzerinden yapılan paylaşımlar arkadaş listesindeki 365 kişi tarafından görülmüştür. Facebook üzerinden kurulan grubu ise lisede eğitim verilen 65 öğrenciden Facebook üzerinden üyeliği olan 43 kişilik bir öğrenci oluşturulmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Öğrencilerin ifadeleri araştırmacılar tarafından kendi içerisinde kodlanmış ve belirli temalar etrafında toplanmıştır. Ayrıca seçkisiz seçilen üç farklı dönemde yaşamış edebiyatçıların Facebook üzerinden tanıtımı yapılıp bu tanıtımlara gelen beğeni ve yorumlar nitel bakımdan benzer içerikte olanlar sınıflandırılmış ve buna göre tespitlerde bulunulmuştur. Nicel olarak da yoğunluğa göre ilgi alanları ve konularının tespiti sağlanmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Bulgular internet kullanımı ve internet üzerinden yapılacak bir eğitime dönük düşünceleri tespit etmeye dönük açık uçlu anket sonuçları ve Facebook aracılığı ile yapılan iki farklı uygulamanın verilerinin sunumu şeklinde üç farklı başlık altında hazırlanmıştır.

İnternet Kullanımı ve İnternet Üzerinden Eğitim Uygulamalarına Yönelik Düşünceler

Anketlerde öğrencilere yöneltilen sorulardan elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

İnternetin öğrenciler tarafından kullanılıp kullanılmadığı sorgulanmış ve bu amaçla "İnternet kullanıyor musunuz?" sorusu öğrencilere yöneltilmiş ve öğrencilerin hepsi (% 100'ü) *evet* cevabı vermiştir. "Ne sıklıkla kullanıyorsunuz?" sorusu için öğrencilerin % 85,4'ü *her gün*, % 10,4'ü *gün aşırı*, % 4,2'si ise *boş zamanlarda* şeklinde cevaplamıştır. Özellikle öğrencilerin interneti kullanım alanlarını tespit etmek için "İnterneti hangi mekânlarda kullanıyorsunuz?" sorusu öğrencilere yöneltilmiş ve öğrencilerin % 89,6'sı *evde*, % % 4,2'si *evde-internet kafede*, % 4,2'si de *çeşitli mekânlarda,* % 2,1'i *cep telefonu aracılığıyla* şeklinde cevaplar vermiştir.

Ayrıca öğrencilerin internet üzerinden yapılacak bir eğitime hazırlıklı olup olmadıklarını tespit etmek için bir durum tespiti yapmaya yönelik "İnterneti daha çok hangi amaçlarla kullanıyorsunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin % 54'ü *oyun-sosyal, paylaşım, eğlence,* % 22,9'u *sosyal paylaşım-haber*, % 12,5'i *bilgi edinme*, % 6,3'ü *ödev* şeklinde cevap vermişlerdir. Bu kapsamda öğrencilere "Sizce internet faydalı mı?" için öğrencilerden 95,8'i *faydalı*, % 2,1'i *fazla kullanılmazsa faydalı* ve % 2,1'i *faydasız* cevabı alınmıştır. Devamında öğrencilere "Sosyal paylaşım sitelerini (twitter, facebook vb.) kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız hangilerini ve hangi amaçla?" yöneltilmiş ve öğrencilerin % 97,9'u *Facebook*, % 2,1'i *kullanmıyorum* cevabını vermiş; amaçları içinse *arkadaşları ile haberleşmek* ve *oyun* şeklinde yanıtlar alınmıştır.

Öğrencilere "İnternetin eğitim amaçlı kullanılması sizce etkili olur mu?" sorusu yöneltilmiştir ve öğrencilerden % 83,3'ü *evet*, % 10,4 *belki,* % 6,3 hayır cevabı alınmıştır. Bu soruyu teyit amaçlı "İnterneti eğitim amaçlı kullanıyor musunuz?" sorusu sorulmuş ve öğrencilerin % 87,5'i *evet*, % 12,5'i *hayır* cevabını vermiş ve "Nasıl?" kısmına *ödev, ders ve meslekle ilgili kaynaklar için* şeklinde eklemelerde bulunmuşlardır. Öğrencilere "İnternet üzerinden eğitim denilince aklınıza gelen örnekler var mı?" sorusu yöneltilmiş ve öğrenciler "Vitamin, ders videoları, çevrimiçi dersler ve Uzman TV" şeklinde cevaplar vermiştir. Öğrencilere "Soysal paylaşım siteleri üzerinden eğitim faaliyetleri gerçekleştirilirse ilgilenir misiniz?" için öğrencilerin % 70,8'inden *hayır*, % 25'inden *evet*, % 12,5'inden ise *bazen,* % 2,1'inden *belki* şeklinde cevaplar alınmıştır. Son olarak öğrencilere "Okulunuz ya da öğretmenleriniz interneti eğitim amaçlı kullanmanız yönünde

destekleyici mi? Neler yapılıyor?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soru için öğrencilerin % 60,4'ü *evet*, % 29,2'si *hayır*, % 10,4'ü *bilmiyorum* cevabını vermiştir. *Evet* diyenler, bilgi verildiği yönünde cevaplar vermiştir.

Facebook Üzerinden Eğitim Uygulaması

İlk olarak Nazım Hikmet Ran seçilmiş ve şair hakkında çeşitli bilgiler görsellerle desteklenerek paylaşılmıştır. Ayrıca şairin kendi sesiyle okuduğu şiirlerinin videoları da paylaşılmıştır. Yapılan paylaşımlar kişilerin ana sayfasında görünmüştür. Ayrıca konuya alaka duyabileceği düşünülen bir grup arkadaş paylaşımlarda etiketlenmiş ve böylece bir şekilde paylaşımları görmesini istediğimiz kişiler haberdar edilmiştir. Yapılan paylaşımlara 92 beğeni 55 yorum gelmiştir. İkinci olarak Namık Kemal ile ilgili paylaşımlara geçilmiştir. Şair ve yazar kişiliği ile bilinen şahıs için çeşitli yorumlar yapılmıştır. Yazarın edebi yönünün yanında vatanı için verdiği mücadele de ön plana çıkmıştır. Namık Kemal ile ilgili toplamda 36 beğeni, 35 yorum gelmiştir. Üçüncü olarak Fuzuli'ye yer verilmiştir. Şair hakkından genellikle aşka, fani aşka dair yorumlar gelmiştir. Fuzuli ile ilgili toplamda 45 beğeni, 15 yorum gelmiştir.

Facebook Üzerinden Grup Kurma Uygulaması

Bu paylaşımlardan sonra bir de edebi paylaşımların yapıldığı bir grup kurularak beğeni ve yorumlar alınmıştır. 43 üyeli *Edebiyat Sevdalıları* adlı bir grup kurularak ve bu gruba katılan öğrencilerle birlikte çeşitli paylaşımlar yapılmış ve ilgi durumu tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrenciler de kendi sevdiği şair ve yazarlar hakkında biyografik bilgiler paylaşıp bu kişiler hakkında ilginç anılar yazmışlardır. Ayrıca videolar eşliğinde şairlerin tanıtımı, kendi seslerinde eserlerin okunması gibi görsel ve işitsel öğeler kullanılarak ilginin yüksek tutulması sağlanmıştır. Çeşitli eserleri tavsiye etmek amacıyla farklı görseller ve metin içi alıntılar paylaşılarak öğrencilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Derslerde akıllarına takılan sorular, anlamakta zorlandıkları kısımlar soru olarak gelmiş olup bunlar örneklerle desteklenerek açıklanmaya çalışılmıştır (6 yorum). Bu grupta paylaşımlar yapılırken dikkati çeken en önemli unsur, öğrencilerin kendi sevdiklerini paylaşması oldu (9 öğrenci). Dönemler tarih sırası ile verilip her dönemden için şair ve yazarlardan örnekler ile çeşitli eserlere ait görsellere yer verilmiştir. Bunlara dair öğrencilerden soru ve yorumlar alınmıştır (39 beğeni, 9 yorum). Tevfik Fikret ve Ahmet Haşim ile ilgili paylaşımlarda şairlerin şiir görüşü hakkında sorular gelmiş ve bunlar örneklerle açıklanmıştır (6 yorum).

Sonuç ve Tartışma

Araştırma sonucunda internetin öğrencilerinin hepsi (% 100) tarafından ve sürekli olarak kullanıldığı tespit edilmiştir (% 85,4'ü her gün). Mazer, Murphy ve Simonds (2009: 181) Facebook'un öğrenci katılımını sağlama, öğrencilerin motivasyonunu arttırma, etkili öğrenme ve sınıf iklimini oluşturma imkanı tanıdığını belirterek günümüzün teknolojik bir aracı olarak öğrencilerin bir çok faydası olduğunu belirtmiştir. İnternetin faydalı olup olmadığı noktasında öğrencilerde 'faydalı olduğu' düşüncesi hâkimdir (% 95,8). Başlıca kullanım yeri olarak evde kullanım tercih edilmektedir (% 93,8'i ev, % 6,3'ü farklı mekânlar). Öğrencilerin büyük bir kısmı interneti yüksek sıklıkla *oyun* ve *eğlence* (% 54,2) için kullanırken bir grup öğrenci de *ödev, ders, bilgi almak, araştırma yapmak* şeklinde kullanım amaçlarını belirtmişlerdir (% 41,7).

İnternetin en büyük kullanım alanlarından biri olan sosyal medya öğrenciler arasında sıklıkla kullanılmaktadır. Anket sonuçlarına göre öğrenciler en çok Facebook'u kullanmaktadırlar (% 97,9). Üyeleri her geçen artmakta olan bu siteyi kullanan öğrencilerin oranını Ross ve diğerleri 2009 yılında % 85 olarak bulmuşlardır. Bu da her geçen gün Facebook'un öğrenciler arasında hızla yayıldığının bir göstergesidir.

Mazer, Murphy ve Simonds (2009: 175)'a göre öğrencilerin bilgilerini facebook üzerinden aktarmaları kendilerini ifade etmeleri, öğretmenlerin faydalarına olarak görüldüğü son dönem araştırmalarla ortaya konmuştur. *Edebiyat Sevdalıları* adlı grupta yapılan paylaşımların bir edebiyat öğretmeni tarafından yapılması ve bilgilendirici unsurlar içermesi grubun ciddiyetinin arttırmış ve öğrencilerin bunları gerçekten bilgi almak amaçlı beğendiği görülmüştür.

Araştırma sonucunda elde edilen önemli bulgulardan biri de öğrencilerin en çok kullandıkları site olan Facebook üzerinden eğitim almak istememeleridir. Okulda ve dershanede aldıkları eğitimlerin yeterli olduğu ve Facebook'un eğlence yerleri olarak kalması yönünde görüş beyan etmişlerdir. Ayrıca burada yapılacak bir eğitimin doğru kullanılamayacağı, dikkatli bir şekilde ele alınamayacağı da görüşler arasındadır (% 60,4 öğrenci). Hew (2011) Singapur'da yaptığı araştırmasında öğrencilerin yalnızca çok az bir miktarının facebook'u eğitim amacıyla kullandığını tespit etmiştir. Kayri ve Çakır'ın 2010 yılında yaptıkları araştırmada öğrencilerin eğitim amacına yönelik orta düzeyde bir tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. Hızla kendisini yenileyen ve kullanıcılarına farklı oyun tercihleri sunan Facebook'a yönelik eğitim amacına yönelik bu oran 2012 yılında daha da düşmüştür.

Öğretmenlerin hem bu teknolojileri tanımaları hem de etkili bir biçimde kullanabilmeleri için teknolojiyi yakından takip etmeleri gerekmektedir. Bu gereklilik Munoz ve Towner (2009: 6) gibi yazarlar tarafından pedogojik bir yeterliği kadar önemli görülmektedir. Grosseck, Bran ve Tiru (2011: 1429)'a göre öğretmen öğrencilerin çok daha etkin olduğu bu Facebook'ta kendisini geliştirmelidir. Öğrencileri ile başarılı bir şekilde çalışmak, verimli, yaratıcı, interaktif ve ilgili iletişimi başlatmak ve yönetmek için öğretmen çeşitli yollar bulmaya ihtiyaç hissetmelidir.

Öneriler

Günümüz şartlarında hızlı bilgiye ulaşmak internetle mümkündür. Bu kolaylığın doğru kullanılması adına gerekli yönlendirmeler ve düzenlemeler yapılmalıdır. Öğrencilere interneti doğru kullanmak, faydasını göstermek adına çeşitli yollar gösterilmelidir. Ele alınan gruptaki öğrencilerin yarısından fazlası öğretmenlerinin ve okulun bu yönlendirmeyi yaptığını söylemiştir; yine de bu yönlendirmenin eksik ya da yetersiz olduğunu ve hatta yapılmadığını düşünen bir grup öğrenci de mevcuttur. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlerin, okulun ve öğrencilerin çevresinde bulunan kişilerin interneti doğru kullanım için destekleyici olmaları gerektiği söylenebilir.

Çevrimiçi eğitim bir süredir çeşitli üniversiteler, dershaneler ve özel eğitim kurumlarınca tercih edilen bir yöntem olarak göze çarpmaktadır. Burada temel amaç, mesafeleri en aza indirerek öğrencilerle eğitimcileri buluşturmaktır. Bu yöntemle az zamanda ve çok az maliyetle büyük kitlelere ulaşmak mümkündür. Bu zaman ve maliyet tasarrufunu 2012 Türkiye'sinin Millî Eğitim Bakanlığında hizmet içi eğitimlerinde görmek mümkün olmuştur.

Sosyal paylaşım siteleri üzerinden yürütülecek bir çevrimiçi eğitim ancak doğru bir şekilde yapılandırılabilirse fayda sağlayacağının altını çizmek gerekir. Paylaşılan bilgilerin kalitesi ve hitap edilecek kitlenin doğru seçilmesi Facebook üzerinden yapılacak bir edebiyat eğitiminin ne derece etkili ve kaliteli olacağını belirleyecek bir unsurdur. Bu iş için gerekli zaman harcanarak çok başarılı sonuçlar alınabilir. Bir edebiyat öğretmeni çeşitli edebi konularda özellikle ilginç bilgiler de vererek Facebook üzerinde yüzlerce kişiye ulaşabilir ve Facebook kullanımını bu kişiler için anlamlı hâle getirebilir.

Kaynakça

Bosch, T. E. (2009). Using online social networking for teaching and learning: Facebook use at the University of Cape Town. *Communicatio: South African Journal for Communication Theory and Research.* 35 (2). 185-200.

Çiftçi, M. (2003). Dil ve edebiyat öğretiminde zaman haritası. *TÜBAR,* 71-76.

Çolaklar, A. N. (2012). Evaluations of students on facebook as an educational environment. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 3 (2).* 42-53.

Dursunoğlu, H. (Tarihsiz) Cumhuriyetin ilanından günümüze Türkçe ve Edebiyat öğretimin ortaöğretimdeki tarihi gelişimi. *Milli Eğitim Dergisi.*

Grosseck, G.; Bran, R. ve Tiru, L. (2011). Dear teacher, what should I write on my wall?A case study on academic uses of Facebook. *Procedia Social and Behavioral Sciences 15, 1425–1430.*

Gukrer, E. (2012). *Facebook kullanıcı sayısı 1 milyara dayandı:* http://www.pclabs.com.tr/2012/04/24/facebook-kullanici-sayisi-1-milyara-dayandi/ 12 Ağustos 2012 tarihinde alınmıştır.

Güzel, A. (2006). Edebiyat eğitiminde amaçlar ve bu amaçlara yönelik yöntem teknik ve örnek uygulamaları, *Millî Eğitim*, s. 169.

Güzel, A.; Torun, A.; Bilkan, A. F. ve Demir, C. (1997). *Türk dili ve edebiyatı I*, İstanbul.

Hew, K. F. (2011). Students' and teachers' use of Facebook. *Computers in Human Behavior* 27, 662–676.

İsimsiz. *Facebook'ta Türkiye'ye 7. sıraya geriledi:* http://www.timeturk.com/tr/2012/05/05/facebook-ta-turkiye-7-siraya- geriledi.html adresinden 12 Ağustos 2012 tarihinde alınmıştır.

İsimsiz. http://www.socialmediatr.com/blog/sosyal-paylasim-sitelerinin-en-cok-kullanildigi-10-ulke/ adresinden 15 Ağustos 2012 tarihinde alınmıştır.

İsimsiz. *Sosyal paylaşım sitelerinin en çok kullanıldığı on ülke.* ComScore, Press Release, *Facebook Captures Top Among Social Networking Sites in İndia* (25/08/2010).

İsimsiz. *Sosyal paylaşım sitelerinin tanımı,* (13.07.2010). http://www.socialmediatr.com/blog/sosyal-paylasim-sitelerinin-tanimi/ adresinden 12 Ağustos 2012 tarihinde alınmıştır.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi,* Ankara: Nobel Yayınevi.

Kayri, M. ve Çakır, Ö. (2010). An applied study on educational use of facebook as a web 2.0 tool: the sample lesson of computer networks and communication. *International journal of computer science & information Technology (IJCSIT)*.2 (4). 48-58.

Kural, S. (2012). *Facebook geldiği yeri unutmadı:* http://sosyalmedya.co/facebook-groups-for-schools/ 25 Temmuz 2012 tarihinde alınmıştır.

Mazer, J. P.; Murphy, R. E. ve Simonds, C. J. (2009). The effects of teacher self-disclosure via Facebook on teacher credibility. *Learning, Media and Technology* 34, (2). 175–183.

Munoz, C. L. ve Towner, T. L. (2009). Opening facebook: how to use facebook in the college classroom. *Society for Information Technology and Teacher Education conference*, South Carolina.

Nadkami, A. ve Hofmann, S. G. (2012). Why do people use Facebook?. *Personality and Individual Differences 52*, 243–249

Pempek, T. A; Yermolayeva, Y. A. ve Calvert, S. L. (2009). College students' social networking experiences on Facebook. *Journal of Applied Developmental Psychology*. 30, 227-238.

Phillips, L., Baird, D. ve Fogg, B.J. (2011). *Facebook for educators*. Facebook, Inc. *http://tr.scribd.com/doc/55182215/Facebook-for-Educators-Guide*

Roblyer, M.D; McDaniel, M.; Webb, M.; Herman, J.; Witty, J. V. (2010). Findings on Facebook in higher education: A comparison of college faculty and student uses and perceptions of social networking sites. *Internet and Higher Education*, Volume 13, 134-140..

Ross, C.; Orr, E. S.; Arseneault, J. M.; Simmering, M. G. ve Orr, R. R. (2009). Personality and motivations associated with Facebook use. *Computers in Human Behavior* 25, 578–586

Sashittal, H. C. ve Sriramachandramurthy, R. (2012). Targeting college students on Facebook? How to stop wasting your Money. *Kelley School of Business, Indiana University,* Volume 55, 495-507.

Selwyn, N. (2009). Faceworking: exploring students' education-related use of Facebook. *Learning, Media and Technology*. 34 (2). 157-174.

Skues, J. L.: Williams, B. ve Wise, L. (2012). The effects of personality traits, self-esteem, loneliness, and narcissism on Facebook use among university students. *Computers in Human Behavior* 28, 2414–2419.

Smith, W. P. ve Kidder, D. L. (2010). You've been tagged! (Then again, maybe not): Employers and Facebook. *Kelley School of Business, Indiana University,* Volume 53, 491-499.

Turkey facebook statics, http://www.socialbakers.com/facebook-statistics/turkey adresinden 8 Ağustos 2012 tarihinde alınmıştır.

Türkiye Facebook penetrasyonunda 4. sırada, (01.03.2010). ComScore, The ComScore Data ;Passport- First Half 2010 Whitepaper 26/02/2010. http://www.socialmediatr.com/blog/turkiye-facebook-penetrasyonunda-4-sirada/ adresinden 15 Ağustos 2012 tarihinde alınmıştır.

Türkiye internet nüfusunda 15. sırada, http://www.internetworldstats.com/top20.html. http://www.teknokulis.com/Haberler/Internet/2012/05/02/turkiye-internet-nufusunda-dunyada-15-sirada adresinden 25 Ağustos 2012 tarihinde alınmıştır.

Türkiye, Avrupa'da internet kullanıcısı sayısında 6. internette geçirilen süre açısından 3. sırada. ComScore, Press Release, Newspaper Sites Across Europe Demonstrate Growth in the Past Year (18/08/2011) London, UK. http://www.socialmediatr.com/blog/turkiye-avrupada-internet-kullanicisi-sayisinda-6-nci-internette-gecirilen-sure-acisindan-3-uncu-sirada/ adresinden 8 Temmuz 2012 tarihinde alınmıştır.

Türkiye'de internetin kısa tarihi, (12.04.2010) http://www.po.metu.edu.tr/links/inf/css25/bolum2.html http://www.socialmediatr.com/blog/turkiyede-internetin-kisa-tarihi/ adresinden 11 Temmuz 2012 tarihinde alınmıştır.

T*ürkiye'de sosyal medya kullanımı üzerine araştırmalar.* http://www.socialmediatr.com/blog/wp-content/uploads/2010/04/SOSYAL_MEDYA_ARASTIRMASI_SONUCLARI.pdf. http://www.socialmediatr.com/blog/turkiyede-sosyal-medya-kullanimi/ adresinden 12 Ağustos 2012 tarihinde alınmıştır.

Türkiye'nin facebook istatikleri. http://www.webhatti.com/network-ve-internet/786371-turkiyenin-facebook-istatistikleri.html. adresinden 28 Ağustos 2012 tarihinde alınmıştır.

Türkoğlu, R. (2012). *Online eğitim.* http://www.teknoturk.org/docking/yazilar/tt000042-yazi.htm adresinden 30 Ağustos 2012 tarihinde alınmıştır.

Wang, L.; Luo, J.; Luo, J.; Gao, W. ve Kong, J. (2012). The effect of internet use on adolescents' lifestyles: A national survey. *Computers in Human Behavior* 28, 2007–2013 .